

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben félvre 6 K, negyedvre 3 K, — f.
Vidéken „ 9 K, „ 4 K, 50 f.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Főter, Lamprecht-palota, földszint
az udvarban.

Mikor jó a magyar?

Határozott jelek azt mutatják, hogy Burián bárónak meg kell buknia, mert mint közös miniszter egy alkalommal eszébe mert jutni, hogy nem csupán az osztrák, hanem a magyar érdekeknek is törvényszerű képviselője. Egy magyar gazdasági vállalkozásnak megadta a bekebelezett tartományokban azt a jogot és szabadságot, amit ott az osztrák gazdasági, ipari és üzleti vállalkozások seregszámra élveznek. Mert osztrák koncesszió, szabadalom és vállalat van Boszniában és Hercegovinában tömérdek.

Az osztrák élelmesség, az osztrák gazdagság és az ugynevezett közös kormányzat osztráksága egyforma energiával gondoskodott róla, hogy legyen és gondoskodott arról is, hogy magyar ne lehessen. Egy izig-vepig osztrák beamter-had állt őrt a megszállott földön, hogy az a magyar törekvés, a magyar vállalkozó erő és hajlandóság előtt tilos és elzárt terület maradjon.

De megtörtént egyszer, egyetlen-ször, hogy a magyar gazdasági érdekeknek egy képviselője utat nyert és levegőre juthatott. És ime: Ausztria a düh görceiben vonaglik, a bosszúja embervére szomjas. A fejét követeli a miniszternek, aki ezt megengedte és az üvöltő dervisek hadának élére maga az osztrák miniszterelnök áll, olyan hangon nyilatkozván megtámadott társáról, a milynen egy miniszter a másiktól soha se szokott. Talán csak Ausztriában akkor, — ha bukott embernek tartja. Más országokban ilyen esetekben még kevésbé.

A mit mi ez alkalommal leszögezendőnek vélünk, az az osztrák miniszterelnök egy mondata. Kijelentette ugyanis Bienenrth báró, hogy: Ausztria meg fogja védeni Boszniában idáig elfoglalt pozícióját. Ez szépen hangzik és keményen. De hol volt ez a hang és ez a keménység akkor, a mikor ezt a pozíciót el kellett foglalni nem kapzsissággal, miniszterbuktatással és parlamenti kirohanásokkal, hanem karddal, puskával és kiomló

vérrel? Ausztria pozíciójáért osztrák vér folyt-e Maglájánál, a Bosznia völgyében és Hercegovina sziklái között ezelőtt harminc esztendővel? És most, mikor odalent a téli ködben megint egy rettenetes háboru fenyegető képe emelkedett ki, osztrák katonák hadai vonultak-e le verekedni és halni készen — Ausztria pozíciójáért? Akkor az annexió dolga magyar érdek és magyar kérdés volt Bécsben: de most, hogy a veszedelem elmúlt és aratni lehet, Bienenrth báró a mellére üt és hajlandó bemasirozni Boszniába — a magyarok kiüldözésére.

Bécs ünnepel.

A német császári pár megérkezése.

Ünnepi fogadás.

A pályaudvartól a Hofburgig vezető utak pompás ünnepi díszet öltöttek. A házakról osztrák, magyar és német birodalmi zászlók lengedeznek és az egymással virágguirlandokkal összekötött ablakok drága szőnyegekkel vannak díszítve. A villamos kocsik zászlókkal és virágokkal vannak díszítve. A Burg külső kapuja előtt két mű-

Panama és szalmakalapok FEKETE NÉL

Májusi hangulat!

Irta: Lápóssy Hegedüs Sarolta.

— Csak álom. —

Bübbős tavaszi nap van: bimbócskák pattannak burkaikból, korai virágok illatát hordja a szellő, mely csókolva suhan végig a kifakadt gyenge levélkéken. A hegyi patak vidám csacsogással gördül alá a mőhos sziklákról a völgybe, néhol elbujkálva a buja, zöld fű közzé. Az ég ábrándos, tiszta kékjéről lemosolyog a nap, elárasztva melengető sugarait a föld felett, bearanyozza a hegyeket, kiszinezi a rétet, kiszalja az apró, dolgozó méheket... Néhol fehér galambként tűnik fel egy-egy felleg, mely reá simul az ég szüzi keblére, mint anyjához félénk gyermeke.

A kis madárka éneke szerelemről dalt. Csókért eped a virág s szirmait kitarva a szerelmes lepkére vár, mely jó sebes repüléssel s a legelsőt, mely köszönti, meg-

csókolja, azután száll, száll tovább, egyik virágról a másikra, míg elbódulva, mámorosan hull le az utolsó lábához...

Itt vagyok magam is az erdőn és nézem az Életet: kéjes mámorral szívom a tavasz gyógyító, melengető, illatos, lágy levegőjét, mely lassan álomra csukja szempilláimat...

A szemem lehunyva, nyugszom. Olyan jó így. Érzem, hogy így gyógyul a lélek, itt künn, hol csend, mélységes csend van; nem fut, rohan egymáson keresztül az ember. Az ember, a ki ma már nem tudja, nem érti, mi a tavasz, mi a napfény, mi a dal, mi az illat, mert hajsolja a munka, az érdek, az üzlet, a pénzért. Igen: a pénz! az ő örökös ideáljuk. Ehhez, a legapróbbtól a legnagyobbig hű marad mindegyik; ehhez vonzza szive vágya; ehhez tapad öröme, boldogsága...

En álmodom, ők küzdenek, verekszenek. A végecélnél mindnyájan találkozunk és egymás szemébe mosolyogva kérdezzük: — Vajjon kinek volt érdemesebb

élni?!... Főlraszt valami csörtetés. Valaki jön. Az erdei ösvény félig eltakarja alakját, aztán eltűnik a fák sűrűjében. Majd ismét látható lesz. Közelebb, közelebb jó. Fehér fátyol takarja el, mely a földig ér.

Egy-két napsugár, mely keresztül tör a lombzaton, bearanyozza egész természetét, le a földig, hol fényes utat jeleznek előtte. Milyen aranyos, milyen bájos? Felém mosolyog a fátyolon keresztül és úgy érzem, mintha ez a mosoly a lelkekre szállna, szívetemet érintené...

Öröm fog el, édes égi öröm... Szólni akarok, de nem jó hang az ajkamra, mozdulni sem tudok, egy ismeretlen erő odaszögeez a földhöz.

— Ahá! Foglyom vagy! — kiált felém az aranyos tündér.

Szólni akarok ismétlen.

— Csitt! Foglyom vagy, feltétlen engedelmességre kárhoztatva. Rabszolgám vagy, ki ügyelsz intésemre és nincs más hited parancsomnál!

Villámló tekintete végig futott rajtam.

Vászon ruha alj és blous frt. 10 — Halmágyinái

Kátrány, Karbolineum
nagyban és kicsinyben.

Kubinyi Lajos és Tsa

ETERNIT tetőfedési
vállalat,
Debrecen, Piac II,
Bika szálloda mellett. Telefon 652

lésre. A Zilahy-pár elfogadta a meghívást és a hó 22-én fognak fellépni és pedig Zilahy Heyermann világhírű törvényszéki jelenetének, a „Gyújtogató“-nak hét szerepében, míg Singhoffer Vilma különböző opera és operett részletekkel fog szerepelni. A Zilahy-pár estéje iránt Éperjesen élénk érdeklődés mutatkozik.

M. Ulanoff s Dimitri orosz balet énekes csoport csütörtök este a közönség osztatlan tetszése közben szerepelt a debreceni színpadon. A táncosport ma, szombat este, vasárnap délután és este még szintén fel fog lépni.

A debreceni Kossuth-szobor.

Ma járt le a pályázat.

Milyenek a pályázatok?

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 14.

Annyi hosszú évek szakadatlan munkája után végre eljutottunk a mai naphoz, amikor a debreceni Kossuth-szobor pályázat határideje lejárt.

A magyar szobrászművészet legkiválóbb katonáit ihlette meg Kossuth Lajos herosi alakja és Debrecen városa és közönsége, mely végre helyrehozza évtizedes hibáját és felállítja Kossuth Lajos ércbe öntött alakját — nehéz helyzet előtt áll. Döntenie kell a beérkezett pályamunkák felett, melyeknek mindegyikébe belelehelte az alkotó művész minden tudását, minden gondolatát, hazaszeretét és Kossuth Lajos szelleme iránti végtelen lelkesedését.

Fővárosi munkatársunknak alkalma volt szobrászművészeink egyik kitűnőségével és a külföld előtt is elismert nagy egyéniségével beszélgetést folytatni a debreceni Kossuth-szobor pályázatról, aki a következőket mondta:

— Mióta a debreceni pályázatot kiírták, művészeink tekintélyes része dolgozik, szorgalmasan, odaadóan, ami azt jelenti, hogy a pályázat eredménye minden valószínűség szerint sokkal jobb lesz, mint volt a budapesti Kossuth-szobor pályázaté.

Kipihent erővel nagyot és maradandót lehet teremteni. Különösen a fiatalabb művészeink lesznek erősen képviselve a debreceni pályázaton, a kiktől nagyon sokat várhatunk. Mi idősebbek egyrészt annyira túl vagyunk terhelve munkától, hogy bármennyire szeretnénk volna is, nem vehettünk részt a pályázaton, másrészt művészetünk haladása érdekében is helyesnek tartottuk, ha nem vágjuk el a fiatalabb tehetségek érvényesülésének útját. Így volt ez a budapesti Szabadság-szobor pályázatánál is, melynek meg volt az az ered-

ménye, hogy egy addig a nagyközönség előtt teljesen ismeretlen fiatal, rendkívül tehetséges művész, Samosovszky nyerte el a megbízatást.

— Arról szeretnék felvilágosítást — kérdeztem a mestert — vajon kik pályáztak és milyen szobrokkal?

— Szobrászkörökben hetek óta a debreceni pályázatról beszélnek és én csak azt mondhatom, amit hallomásból tudok. Így Róna József régi pályamunkáját küldte el, amelylyel annak idején a fővárosi Kossuth-szobor pályázaton vett részt. Csakhogy kisebb méretben és sok mellékalaktól megfosztva, olcsóbb kivitelben, hír szerint az árának megfelelően.

— Ugy tudom, hogy Ligeti szobrász Bálint és Jámbor építésszel küldött egy csinos mintát. Kallós Pogány és Töry építésszel dolgozott. Füredi, Istók, Tóth István, Damkó Mihály, továbbá Pongrác és Margó munkája együttes. A fiatalok közül kétségkívül Lányi Dezső áll első helyen, aki annak idején elnyerte egyhangúlag a főváros Ferenc József díját és legutóbb a londoni kiállításon az első arany érmet. Lányi monumentális, erős dolgot alkotott, mely a debreceni nagytemplom előtti tere stílszerűen illeszkedik be és ami a fő, teljesen egyéni alkotás és ujszerű. Pályáztak még tudtommal Vas, Lukácsi, Beszédes, Gindert, Krón és még többen. A pályázók száma 20—25-re tehető.

— Végül megjegyzem, hogy Debrecen városa rendkívüli ujjatást hozott be a pályázatok terén és ez az, hogy a jury döntése előtt 8 napig hozzáférhetővé teszi a közönségnek a beérkezett pályamunkákat. Ez eddig még sehol szokásban nem volt és őszinte elismerés illeti ezért a kezdeményező várost, mely nem szolgáltatja ki a művészeket teljesen a jury önkényének, hanem döntés előtt meg akarja tudni a közönség véleményét is.

UJDONSÁGOK.

* **Tóth János államtitkár Debrecenben.** Dr. Tóth János vallás- és közoktatásügyi államtitkár péntek délután Budapestről Debrecenbe érkezett.

* **Lóverseny Debrecenben.** A május hó 22. és 23-án rendezendő itteni lóversenyek nevezései igen szép eredménnyel zárultak, így az első napi hat versenyre 74 és a második napi hat versenyre 93 aláírás érkezett. Az egyes futamokra történt nevezések következőleg zárultak: Az első napon az I. *Eladók handicapjára* 13; a II. *Debrecen sz. kir. város díjára* 12; a III. *Hortobágyi díjra* 13; a IV. *Nyulasi gátversenyre* 14; az V.

Hadseregi gátversenyre 12 és a VI. *Eladók akadályversenyére* 10 aláírással. A második napon az I. *Nyeretlenek versenyére* 10; a II. *Pallagi handicapra* 20; a III. *Totalisateur-versenyre* 15; a IV. *Hadseregi akadályversenyre* 12; az V. *Nagyerdői akadályversenyre* 16 és a VI. *Vigasverseny. Handicapra* 20 aláírással. Az ismertebb istálló-tulajdonosok közül Liptay Béla, gr. Pejacsevich A., a Seprősi ménés, gr. Orssich P., Koller E., br. Baich Iván és Péter, gr. Forgách J., gr. Merveldt M., Horthy István és Szaboles, Sibrik S., br. Fiáth L., Petanovits J., br. Durneisz Gy., Badesco Gy., a Pusztateleki ménés és még többen adták le nevezéseiket az itteni május havi két napos meetingre.

* **Záróünnepély a róm. kath. főgimnáziumban.** A debreceni kegyes tanítórendi r. kath. főgimnázium önképzőköre május hó 16-án, délelőtt 10 és fél órakor, az intézet dísztermében záróünnepélyt tart, melyre a t. c. szülőket és az ifjuság barátait tisztelettel meghívja az igazgatóság. A jótékony adományokat köszönettel fogadják s azokat a tanév végén jutalmazásra fordítják. Az ünnepély műsora: 1. *Hervé: Lili-keringő*, előadja a főgimnáziumi zenekar. 2. *Arany János: A honvéd özvegye*, szavalja Balogh Sándor VIII. o. t. 3. *Beszéd*, mondja Radetzky József VIII. o. t., az önképzőkör elnöke. 4. *Fischer: Erdei kis virág*, előadja a főgimn. énekkar. 5. *Bizet: Carmen-egyveleg*, előadja főgimn. zenekar. 6. *Gabányi: A lakáskereső. Monológ*, előadja Debreceni Lajos VIII. o. t. 7. *Magyar népdalok*, előadja a főgimn. énekkar. 8. *Beszámoló az önképzőkör egész évi működéséről.* a) Főjegyzői jelentés, felolvassa Balogh Sándor VIII. o. t. b) A pályázatok eredményének kihirdetése és a jutalmak kiosztása. 9. *Záróbeszéd*, mondja dr. Jászai Rezső igazgató. 10. *Mendelssohn: Nászinduló*, előadja a főgimn. zenekar.

* **Frank Liborius Debrecenben.** A hadtestparancsnok látogatása meglátszik a város külső képén is. Az Arany Bika szálló előtt díszőr áll éjjel-nappal, a városban díszruhás katonatisztek sűrűnek-forognak. Délben a városházán sűrűn pengett a sarkantyú. Frank Liborius hadtestparancsnok és Melion Gyula vezérkari főnökkel tiszteltgett a polgármesternél és a város vezetőinél, utánuk pedig a dandárparancsnok. A városi urak délben adták le névjegyeiket a hadtestparancsnoknál és kíséretének szállásán.

* **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejthetetlen jó férjnek, apának, unokának, vőnek, testvérnek, sógnak és jó rokonnak: polg. Bakóczy Lászlónak f. hó 14-én, d. e. 10 órakor, életének 40-ik, II-ik házasságának 6-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei folyó hó 16-án, délután 5 órakor fognak a ref. egyház szertartása szerint a Mester u. 38. számú házunktól, a Nagytemplomban tartandó gyászima után a Péterfiak temetőbe örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat és jó ösmerőseinket szomorodott szívvel meghívjuk. Debrecen, 1909. május 14.

Nagyon szép barna, fekete fél és egész cipők érkeztek, mesés olcsón árusítatnak

Glück Ede

üzletében, Piac- és Kossuth utca sarkán Kistemplommal szemben.
Telefon 602. sz

Nagy Lajos hirdetési nagyvállalatának irodájából Csapó-u. 13. szám.

Eladó

Egy nagyon szép kis ház!

Melynek az udvara valóságos paradicsom! Nyugdíjasoknak és akik a csendességet és a jó levegőt keresik, azoknak felette alkalmas!

Igazán vétek meg nem nézni!

Ezen ház a Ferenczy András kir. táblai alkalmazott és neje tulajdonát képezi, a Csapó-utca végén levő Patay-telepen, 30 szám alatt van és arra mindössze 4 ezer forint, de nem kell ám ezen összeget egy summában egyszerre mind kifizetni, 1400 forint, nagyon kényelmes bankteher rajta maradhát.

Az épület teljesen új, a legdrágább cseretglából van felépítve, óriási masszív épület, cseréptetővel fedve, van rajta három rendbeli lakosztály, cserépkályhával, villanyos csengővel felszerelve, mellékhelyiségek, világos és sötét pince, jó vizű kút, baromfi udvar, sertésöl, szálló és gyümölcsös, gyönyörű szép udvar. 847

Tokaji hegyibor (szomorodni)

1908 évi, öt literes csomag

üveggel és bérmentve 6 kor. 50 fill.

Nagyobb vételnél megfelelő engedmény.

873

Gritner Lajos Tokaj.

Donogán és Somossy

Debrecen, kistemplombazár.

Meglepő szép tavaszi újdonságok érkeztek női divatalkalmakban — Voile de laine selyem szövetek ruha vásznakban.

„Óriási választék napernyőkben!”

656

Legújabb Szövetek.

Sima- és mintázott női kosztüm és divatalkalmakból gyönyörű választékot tartunk.

Angol- és francia blouz szövetek a legújabb kivitelben.

Divat blouz selymek,

a legelőkelőbb beszerzési forrásokból.

Fekete- és színes napernyőkben remek választék.

Az andó nagy raktár fekete gyászalkalmakból Szabó Lajos Fiai.

Értesítés.

Szives tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy üzletemet május 1-én Péterfia 19. sz. házból Darabos utca 54. sz. alá helyeztem át.

Tisztelettel Mátthéi János.

Telefon 321 779

Vendéglő- és kávéházi berendezések.

A tavaszi és nyári időnyre a legmegbízhatóbb elsőrangú gyárakból „Szabadalmazott jégsczkrényeket” DELPHIN VIZSZÜRÖKET

önműködő fagyaltgépeket legjobb minőségű szódavíz készülékeket, tükrözött kerti golyókat, sodronyborítékokat és szabadalmazott legjobb befűző üvegeket a legnagyobb választékban és legjutányosabb árak mellett ajánl 566

Kaszanyitzky Endre

üveg-, porcellán-, lámpa-, háztartási diszárak nagykereskedése Piac u. 57. Épület- és portálé üvegezési vállalat.

A monostorpályi utfélen, Ujföld 107. sz. alatt a Csereszélen

85 hold homo k föld,

5 holdas parcellákban, esetleg egészben azonnal eladó. Értekezhetni ugyanott.

Kiadó urilakás

A Piacz-utca 42 sz. a. ház utcai 6 szobás modern lak-helyisége

minden órán kiadó.

Értekezhetni az udvarban

Dr. Polgár Dániel ügyédnél.

A leghathatósabb reklám

a szép és izlées nyomtatvány.

Előkelő üzletnek csinos nyomtatvány, legyen s ilyet szállit jutányosan

MIHÁLY SÁMUEL könyvnyomdája Debrecen, Főter 30. sz.

Számlák, körlevelek, címkártyák,

áru címkék, levélpapírok,

s mindenféle üzletben és irodában szükséges nyomtatványok jutányos árban és csinos kivitelben. 521

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézörösséget. Az eldurvult, kirepedezett észszelkiujt a rőcöt vagy kezét, a legróvidebb idő alatt fehérré s puhává teszi! Póuder alá is igen ajánlatos! Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Ára 1 kor.

Készítő helye s főraktára Mihalovits Jenő gyógyszerüzára „Kigyó”-hoz DEBRECENBEN,

Főpiac 31. sz. alatt, a Városházzal szemben. 777

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK!

Magyar ásványvíz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V., Báthoryutca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz palackosára mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorba ellen — — — — —
Borszéki Főkut, az ásványvizek királya — — — — —
Borszéki Kossuth, v é r s z e g é n y s é g ellen — — — — —
Bodoki Matild, alkális savanyúvíz — — — — —

Baross, vesébaj ellen — — — — —
Borhegyi, hughajtó — — — — —
Behólti, üdítő víz — — — — —
Előpataki, sárgaság ellen — — — — —
Felsőrákosi Mária, légsóhurut ellen — — — — —
Hargitaligeti, üdítő ital — — — — —

Horgász, érvágy gerjesztő — — — — —
Kászón-Salutaris — — — — —
Rápáti, égvényes ásványvíz — — — — —
Szekely-Selters, idült gyomorba j o k ellen — — — — —
Sztótkai, cukorbetegség ellen — — — — —

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Kapható mindenütt.

